

HISTORIA
 MERCVRII ET MER-
 CVRIALIVM MEDICA.

PARS III.

GOTTINGAE D. 18 MARTII. 1781.

Recensui nuper pharmaca mercurialia sim-
 plicissima, quae sola fere mixtione et
 trituratione obtinentur. Iam vero recensenda
 veniunt seorsim *sulphureo-mercurialia* illa,
Aethiops scil. vulgaris, antimoniialis et variae
cinnabaris species. Notatu autem dignum
 est, cinnabarim factitiam per aliquot saecula
 iamiam medicis in vsu fuisse, antequam ae-
 thiopem vulgarem in medicamentorum nume-
 rum reciperent. Arabis iamiam fuisse notam
 cinnabarim factitiam, nullum est dubium a).

C 5 et

a) v. Ill. SPIELMANNI Inst. Chem. ed.
 alt. Arg. 1766. p. 247.

et cinnabarium antimonii *Basilium Valentinum* iamiam descripsisse certum est *b*).

Aethiopem mineralem, vulgarem, primum adhibuisse THEODORVM TVRQVETVM DE MAYERNE perhibent *c*). Tradidit autem in libro, typis saepius exscripto, *Praxis medica*, methodum conficiendi aethiopem mineralem *per ignem*. Sumebat mercurii partem vnā, sulphuris duas, et tamdiu super igne mouebat massam, donec non amplius sulphur appareret. Eadem methodo GEORGIVS BATE' aethiopem parauit. Desirui sulphuris adiecti partem superfluum per incendium, vix est, quod moneam. Deinde GVALTHERVS HARRIS, in libro de infantum morbis sola *trituratione* sulphur et mercurium miscuit. Hydrargyri partes quatuor, florum sulphuris partes tres, ille iubet *trituratione* longa miscere.

Alii

b) V. SPIELMANN. l. c. p. 248.

c) V. SCHROMMIVS. Io. Fr. aut potius auctor I. H. SCHVLZE, vir eruditissimus, in *diff. de Aethiope minerali*. Alt. 1725.

Alii denique aliam proportionem miscendorum praescripserunt. Sed parum refert, nominasse omnes, cum tanta sit rerum dicendarum copia, ut brevitatis ratio sit habenda. Neque nimis parca, neque nimia sit proportio sulphuris ad mercurium, observandum erit. Nec sulphuris deflagratio requiritur, sola enim sulphuris liquatio ad ignem sufficit, modo nimia non sit sulphuris copia, nam solummodo pars superflua deflagratione consumi debet.

Longe maior autem portio mercurii cum sulphure liquato potest misceri, quam sola trituratione si adhibeatur. Etenim fusione sulphuris mercurii partes septem, trituratione sola nonnisi partes tres mercurii possunt iungi.

Hepar sulphuris, tam fixum, quam volatile, dat cum mercurio via humida, Aethiopeni mineralem, et sublimatione veram einnabarim. Ex mercurio sublimato et hepate sulphuris etiam obtinetur Aethiops mineralis *d*). He-

d) BAVME, Experim. Chym. Th. 2. S. 482.

Hepar sulphuris aliaque mercurialia, sc. Turpethum, solutio mercurii in acido Nitri, et mercurius praeparatus ruber, si iunguntur, prius aethiopem, dein sublimatione cinabarim largiuntur.

Ex parte sulphur omnino mercurium soluit, hinc aethiops calcis mercurii speciem sistit, et color eius vetustate temporis tandem magis niger euadit e).

Aethiopsis mineralis antimonialis HVX-HAMI praeparatio haec est: Antimonii crudi in puluerem tenerrimum conuersi, partibus tribus admiscetur mercurii viui partes quatuor, et florum sulphuris partes duae.

Triturationis diu continuatae beneficio, haec omnia exacte satis miscenda sunt.

Sulphur adiici debet, cum antimonium sulphure non adeo diues, vt cum mercurio exhibeat aethiopem genuinum.

Est

e) BAVME, l. c. p. 508.

Est itaque *H V X H A M I* medicamentum nil aliud, quam aethiops vulgaris, cui praeter mercurium et sulphur simul partes antimonii regulinae admixtae sunt.

Quis vero laudes ignorat, quas *H V X H A M V S* medicamento suo tribuit.

Interim tamen monendum est, observasse nuper Cl. *M A R C A R D f)* ptyalissimum, non sine aegroti periculo, a dato aethiope *H V X H A M I* per aliquot dies, cuius dosis erant scrupuli duo quotidie. Res mira est omnino, mercurium sulphuris ope sic figi, ut nunc possit sublimari sine magno dispendio, vase etiam non clauso, sed orificio phialae leuiter tantum obturato charta, et vim sialalogam mercurii per additionem sulphuris fere prorsus coerceri.

Sunt enim exempla valde rara, ptyalissimum siue ab aethiope, siue a cinnabari, fu-

f) V. ei. annot. ad *T H O M P S O N I* consult. med. p. 263.

fuisse obseruatum. Aethiops et cinnabaris fautores inuenerunt multos, qui magnis laudibus extulere vires vtriusque medicinae, resoluentes inprimis, sanguinem ac lympham purificantes, hinc in morbis potissimum chronicis, scabie vulgari, venerea, vlceribus, tinea, glandularum obstructionibus, vermibus, vt centum alios morbos taceam, aethiopem laudarunt.

Ad peritiam suam prouocat b. NEVMANN g) se eximium effectum vidisse ab vsu aethiopsis vulgaris, larga dosi ad drachnam vsque dimidia.

Sed Ill. TRILLERO, fautori nostro ab annis inde viginti, valde displicet aethiops vulgaris h), illumque iunioribus lac adhuc fugentibus infantibus pessime nocere contendit.

ELLERVS magni fecit suo tempore aethiopem antimoniam, in ipsa lue venerea,

can.

g) Praelect. Chym. ex ed. Cl. ZIMMERMANN p. 503.

h) Dispens. vniv. T. II. p. 8. sq.

cancro etiam occulto et exulcerato. Ego vero, vt verum fatear, testor, me nunquam noxios effectus ab vfu vtriusque aethiopsis vidisse.

Insignem, ne dicam incredibilem, copiam vtriusque aethiopsis, cum Longosalissae olim, tum Gottingae nuper, ab A. 1773 aegrotis meis praescripsi, et testes prouoco tot sodales instituti Clinici, e quibus nominare potuissem septem Professores, qui nunc cum laude publice artem suam profitentur, quique viderunt mecum, vfu inprimis aethiopsis H V X-HAMI, sanatos fuisse morbos admodum rebelles, tineam capitis, scrophulas, vlcera foeda, strumas, atrophiam, scabiem variam, oculorum morbos, et vermes expulisse istud remedium magna copia, et cachexiam verminosam prorsus profligasse.

Istud vero simul monendum habeo, me vix vnquam eius generis medicamentum praescripsisse, nisi dato prius euacuante, ad for-

des

des primarum viarum eliminandas, acidorum
 vsum interdixisse, atque simul ptisanam quan-
 dam, siue ex bardana, s. rad. graminis vel
 simili, praescripisse. Nunquam vidi ptyalis-
 mum ab vfu aethiopsis, qui tamen saepius a
 parcissimo vfu spiritus mercurialis **S W I E-
 T E N T I** vehementiorem ptyalismum obseruauit.

Nolim itaque ego pro inerti medicina
 aethiopem, **H V X H A M T** imprimis, declarare,
 quem e contrario damnarunt alii, tamquam
 medicamentum noxium.

Iam *Cinnabaris* tres species, sc. *natiua* et
factitia nec non *antimonii*, pariter factitia,
 nostram attentionem merentur.

Quaestio olim mota fuit, vtrum tuto sa-
 tis *natiua* possit interne sumi *i*). Plurimo-
 rum

i) *Hoffsteter*, *Johann Adam*, ob der na-
 türliche und rein gewachsne Zinnober, als
 eine Arznei in dem menschlichen Leib ohne
 Gefahr gebraucht werden könne. Leipzig.
 1708. 4t. et eod. anno 8vo sed breuius.
 Ei, die vortrefliche Güte des natürlichen je-
 doch

rum autem consensu factitia prae nativa laudes meretur.

Nativam ex vana opinione magis efficacem reddere, longa circulatione, proposuit olim CLAVDERVS *k*). Fuit commentum alchymicorum, cinnabarim antimonii, quae aliis placuit, praestantiorum esse vulgari factitia, et chemici omnes recentiorum temporum consentiunt, nullum plane discrimen esse, vtrum vulgaris, an vero antimonii, adhibeatur in praxi medica *l*). Sulphur enim antimonii non differt a sulphure communi, et neutiquam auri quidquam continet.

Pro

doch rein gewachsenen Zinnober, entgegengesetzt Joh. Gottfr. Beckern, — daß dieser Zinnober recht gebraucht, ein ganz unschädliches und nie genug gepriesenes Medicament sey. Schleswig 1711. 4t.

k) CLAVDER, GABR. inuentum Cinnabarium, hoc est, de Cinnabari nativa hungarica, longa circulatione in maiorem efficaciam fixata et exaltata. Ienae. 1683. 4t.

l) V. BOECLER diss. de Cinnabari factitia vulgari, cinnabari nativae et antimonii non solum aequiparanda, sed et praefertenda. Arg. 1749.

D

Pro cinnabari conficienda non eadem proportio sulphuris et mercurii, quam in aethiope minerali requiritur. Etenim sulphuris longe minor sufficit, immo praestat minimam sulphuris copiam mercurio addere, nam quo minor sulphuris, et quo maior mercurii portio, eo melior cinnabaris species sublimatione iungitur obtinetur, coloris nempe pulcherrimi, nam varia omnino proportio miscendorum, sistit cinnabarim. STAHLIUS in Chemia ad septem partes mercurii sufficere vnam sulphuris, docuit.

Sed cum parte nona sulphuris pulcherrimam cinnabarim obtinuit b. NIETZKY, vir in chemia exercitissimus m).

Quodsi vero maior sulphuris copia sumatur, tunc obtinetur *mercurius violaceus* Pariri.

m) v. Ei. diss. de Cinnabari ex calcibus mercurialibus conficienda, sine sulphure iisdem admiscendo. Hal. 1761. p. 10.

NEVMANNVS, l. supra cit. p. 462. ex mercurii p. 4. et sulph. vna, cinnabarim bonae notae obtinuit.

visensium, sc. cinnabaris factitia, ob maiorem sulphuris admixti copiam nigrescens n).

Non multum differt *Mercurius dioph.* Cl. ASTRUC, scil. Aethiopsis et falis ammoniaci partes aequales per sublimationem mixtae.

Ex calcibus mercurii variis, sine sulphuris additione cinnabarim obtineri, mirum non est. Totum enim artificium eo redit, vt addantur substantiae, ex quarum connubio statim nascitur hepar sulphuris. Sal mirabile scilicet prius in retorta tubulata in fluorem redigi debet, tunc addantur per vices miscelae ex turpetho minerali et carbonibus, aut tartaro crudo, aliquot portiones o).

Perhibent chemici in academia Diuionensi, ex sulphuris parte vna, mercurii partibus quatuor, aethiopem fusionis ope paratum, cum hepate sulphuris volatili intra spa-

D 2 tium

n) V. TRILLER *Diss. vniv. P. 2. p. 404.* Habet Fl. sulph. p. 4. merc. p. 6. falis ammon. p. 4.

o) vid. B. NIETZKY in *diss. cit. p. 14.*

tium temporis horae dimidiae, dedisse cinnabarim pulcherrimam *p*).

Idem experimentum antea iamiam fecit BAVME *q*) sc. absque igne per hepar sulphuris, tam fixum, quam volatile, veram cinnabarim paravit, licet non tam brevi temporis spatio.

Sed omnino NEVMANNVS in Germania suo tempore docuit cinnabarim sine igne conficere, ex spiritus fumantis BOYLE vicia dimidia et mercurii viui drachma dimidia, sola mixtione et vitri agitatione *r*). Cl. WIEGLEB, de cuius amicitia laetor, per spiritum *Beguini*, cuius praeparationem emendavit, sine igne docuit cinnabarim conficere *s*).

Ex.

p) v. Anfangsgründe der theoret. und pract. Chym. u. s. w. ex vers. Cl. WEIGEL. B. 2. S. 33.

q) l. c. p. 519.

r) l. c. p. 462.

s) v. Ei. kleine chym. Abhandl. p. 37.

Experimenta illa, quae nuper facta super cinnabaris absque igne confectione, leguntur in libro utilissimo infra nominato *t*).

Vnde vero cinnabaris color ruber, isque pulcherrimus, quaestio est nondum decisa. Cinnabaris sublimatio, quae Amstelodami hodie usitata, descripta legitur apud Cl. FERBER *u*), qui modeste simul aliorum errores correxit. Fraude et cinnabari omnino admiscetur minium, Colcothar vitrioli, vel Crocus martis, num vero arsenicum album ad augendum colorem cinnabaris addere soleant, non ausus est definire Cl. FERBER.

Calcem plumbi aut Colcothar vitrioli, noua sublimatio aut incensio cinnabaris in crucibulo candente, manifestare solet, nam remanet calx plumbi et colcothar vitrioli, et sola cinnabaris aufugit. Proderet odor alliaceus sine dubio arsenicum, vt alia taceam

D 3

ex-

t) Taschenbuch für Scheidekünstler u. s. w. für 1780. Weimar. S. 166.

u) l. c. pag. 338. et sequ.

experimenta, quibus vulgo cognoscitur arsenicum.

Sublimatione cinnabaris repetita, hanc non emendari, sed destrui potius, bene monuit BAVME^{x)}, hinc vnica operatione rite instituta omnium optime sublimatur.

Trituratione diu continuata, colorem cinnabaris augeri, notissima res est. Fortassis latent nos multa, que Batauis in vsu sunt, adminicula, quod ipse concedit Cl. FERBERVS, qui candore et veri amore cedit nulli.

Iam paucis de cinnabaris vsu, quem olim ex vana opinione pereximium credidere, hodie vero non multi magni faciunt. GODOFREDVS SCHVLZIVS in libello singulari *y)* de amplissimo cinnabaris vsu in praxi medica disputauit. De ptyalismo per suffimigium ex cinnabari incensa legi debet ASTRVC.

Inep.

x) l. c. p. 522.

y) Scrutinium cinnabarinum, etc. Hal. 1680. 8vo.

Ineptae sunt certe omnes formulae, in quibus olim cinnabaris princeps ingrediens erat. Huc pertinere credo puluerem cephalicum MICHAELIS, temperantem STAHLII, cordialem Cellensem, immo puluerem s. specif. COBBII contra hydrophobiam; nam vires certe, si quas habent, admixtis aliis debent, non cinnabari. Inertiam cinnabaris accusavit CARTHEVSE-
RVS z). Solui ab humoribus nostri corporis, per experimenta demonstrare annisi sunt WALLERIVS a) et OETINGER b). Sed licet verissima sint experimenta, solui extra corpus humanum cinnabarim a menstruis variis, sola tamen coniectura est, solui etiam interne sumtam, nec vllum fide dignum experimentum mihi quidem innotuit,

D 4

cin-

z) in diff. de Cinnabaris inertia medica Frft. 1743. recuf. in Ei. Collect. disp. ib. 1775. 8vo.

a) WALLERII diff. pro. Cinnabaris efficacia, recufa legitur Vol. I. Sylloges nostr.

b) diff. Cinnabaris exul, redux in pharmacopolium. Tub. 1760.

cinnabarim vires habere neruinas, antispasmodicas, quas a multis decantatas lego.

Nec optimi mei praeceptoris b. MANGOLDI, quem in chemia praeceptorem habuisse, hodie adhuc laetor, tentamina me vincunt c).

Credat, qui velit, laudes cinnabaris, quas illi tribuit I O S. DALBY d).

c) in Act. Ac. Mog. T. II. p. 402. sq.

d) on the virtues of cinnabar and musk, against the bite of mad. dag. Birmingham 1764. v. Götting. Anz. 76 St. 1766.